

HOP PAARDJE HOP !**Joris Denoo**

Helena, de vrouw van koning Menelaos van Sparta, was een heel mooie vrouw. Paris, de zoon van de Trojaanse koning Priamos, werd verliefd op haar. Hij was namelijk wekenlang te gast in Sparta. Paris ontvoerde Helena naar Troje. Natuurlijk waren toen alle rapen gaar. Er kwam tien jaar lang oorlog van. De machtige koning Agamemnon (broer van Menelaos en leider van de Myceense Grieken) trok ten strijde tegen Troje (in het Grieks: Iliion). Omstreeks 1200 voor Christus streken ze met een grote vloot en een indrukwekkend leger bij Troje neer. Zowel bij de Grieken als bij de Trojanen sneuvelde de dapperste en bekendste held, respectievelijk Achilleus en Hektor. Ook Paris liet er het leven. In het tiende oorlogsjaar bedacht de slimme Odysseus een gigantische list, die Troje deed vallen. En de mooie Helena werd weer koningin van Sparta.

PERSONAGES***GRIEKEN***

Neoptolemos (zoon van dode Achilleus)

Kalchas (de ziener)

Odysseus (de sluwe)

Menelaos (koning van Sparta)

Agamemnon (koning van Mycene)

Diomedes (krijger)

Filoktetes (krijger)

Epeos (bouwer van het paard)

Sinon (achtergebleven 'vluchteling')

Nestor (krijgsheer)

TROJANEN

Aeneas (zoon van Afrodite)

Priamos (koning)

Laokoön (priester)

Kassandra (dochter van Priamos, zienster)

Andromache (vrouw van dode Hektor)

Astyanax (zoon van Andromache)

Anchises (oude vader van Aeneas)

Askanios (zoon van Aeneas)

ACT 1 DE LIST

Neoptolemos – Dit houden we nooit vol. Het tiende oorlogsjaar al! Wanneer houdt het op? Komt er dan nooit eens een einde aan?

Epeos – Wat wil je! Apolloon bezielt die Aeneas met uitzonderlijke kracht en moed. Daar kunnen wij niet tegenop.

Diomedes – Ja, ik zeg dit niet graag hardop, maar we leden inderdaad zware verliezen de laatste tijd.

Odysseus – Het lijkt er op alsof de goden ons in de steek hebben gelaten.

Filoktetes – Misschien vragen ze een offer?

Nestoor – We kunnen potverdorie geen enkele man meer missen!

Menelaos – Nee! Nee! Ik wil geen smadelijke aftocht! Ik weiger me roemloos terug te trekken! Ik wil mijn vrouw Helena terug naar Sparta brengen!

Kalchas – Vrienden... Dapperen... Luister eens. Met geweld zullen we de stad niet kunnen veroveren. Dat is ondertussen duidelijk geworden.

Filoktetes (*schamper*) – O, laat je het dan afweten, ziener? Geef je het op?

Neoptolemos – Onze eer staat op het spel, Kalchas. Vergeet dat niet.

Kalchas (*onverstoorbaar*) – Luister nu eens naar mij. Vannacht had ik een droom. Een havik zat een duif achterna. Die kon echter ontsnappen in een rotskloof. Maar de havik was sluw. Hij verborg zich zolang in het struikgewas tot de dwaze duif de kust veilig achtte. Ze verliet na verloop van tijd de kloof. Snap! Toen verscheurde de roofvogel zijn prooi.

Diomedes (*smalend*) – Ja, en dan? Zijn wij vogels soms? Dragen wij veren? Krijgers zijn wij!

Kalchas – Maar wat leert ons deze droom, mijn vrienden-krijgers?

Filoktetes (*spottend*) – Dat we dwaze duiven zijn, Kalchas? (*Gelach alom*)

Kalchas – Nee! Nee! Denk na: dat we een list moeten gebruiken. Troje valt toch niet met krijgsgeweld alleen te veroveren. Er moet iets extra gebeuren. Iets...

(*Allen zwijgen. Beginnend gemompel.*)

Kalchas – Nou? Denken jullie even met mij mee, dappere soldaten?

(*Iedereen ijsberend, handenwrijvend, knikkend...*)

Odyseus – Eureka!

Nestoor – Odysseus! Ja, potjandorie: van jou moet het komen, jij sluwe vos!

(Allen gaan in een kring om Odysseus staan).

Odysseus (*'geslepen' sprekend*) – Ja... ja... Ik heb het gevonden. Ik heb het. Dat is het. Ja. Luister. We bouwen een reusachtig houten paard. In zijn buik verbergen zich dertig van onze edelste en dapperste helden, met hun wapens. De anderen blazen de aftocht, nadat ze ons tentenkamp in brand hebben gestoken. Maar... en nu komt het: onze schepen gaan voor anker onmiddellijk buiten de wateren van Troje, waar niemand ons kan zien. Dat moet gebeuren achter het eiland Tenedos, nog dicht genoeg bij de kust. Dat is dus een schijnbare aftocht.

Menelaos (*opgewonden*) – Dat is een schitterend plan! En dan?

Odysseus – Dan... dan komt wellicht het moeilijkste. Dan moet iemand van ons achterblijven. Dat moet een zeer moedig man zijn. Het moet ook iemand zijn die de Trojanen minder goed kennen. Hij moet zich namelijk gevangen laten nemen. Hij moet de vijand zand in de ogen strooien en ze voorliegen dat hij aan ons geweld is ontsnapt. Wij hebben hem zagezegd voorbestemd als slachtoffer, om de goden gunstig te stemmen voor een veilige terugkeer. Zodra hij het wantrouwen van de Trojanen heeft overwonnen, moet hij er voor zorgen dat het paard binnen de muren van de stad wordt gesleept. Ze zullen natuurlijk nieuwsgierig zijn.

Filoktetes – Maar hoe? Het paard is zo groot dat het niet door de poort zal kunnen. Het is zelfs veel te groot.

Odysseus – Ha! Dat is het 'm juist! De achtergeblevene moet de Trojanen wijsmaken dat wij het paard zo groot hebben gebouwd dat het zeker niet door de poort van hun stad zou kunnen: anders zou Athena de stad nog meer haar bescherming kunnen geven. Want, let goed op: Athena is zagezegd ook kwaad op

ons. Daarom bouwden wij het paard voor haar, snap je? Als reusachtig geschenk. Nou, gesnopen, dappere krijgers?

Filoktetes – Knap bedacht!

Epeos – Geniaal!

Agamemnon – Verbluffend! Effenaf verbluffend!

Odysseus – En... wat zullen de Trojanen dan doen, denk je, als ze het verhaal slikken?

Neoptolemos – Eh... een bres in de stadsmuur hakken om het paard toch maar binnen te slepen en zo de bescherming van Athena te krijgen?

Odysseus – Precies. Juist, ja. Hoe zou je zelf zijn?

Sinoon – Over dwaze duiven gesproken, ha ha ha!

Menelaos – En wat gebeurt er daarna?

Odysseus – De achtergebleven 'vluchteling' moet 's nachts door de stadspoort sluipen en onze schepen met een fakkel een sein geven. Daarna klopt hij op de buik van het paard en laat de dertig dapperen eruit. Die sluipen door de straten naar de poort en doden de wachters. Daarna kun je het verloop van de gebeurtenissen wel raden, zeker?

Diomedes – Schitterend! Je bent een kraan, Odysseus.

Kalchas – Maar... wie gaat dat reuzenpaard bouwen? Wie is de moedige die achterblijft? En wie zijn de dertig dapperen?

(Alle blikken richten zich naar Epeos).

Nestoor – Epeos... Jij bent een handig en kunstvaardig man... Je hebt handen aan je lijf...

Epeos (*zonder aarzelen*) – Ik bouw het paard, o dapperen! Ik aarzel geen seconde. Zo'n paard zullen jullie nog nooit gezien hebben. Geef me drie dagen en vijftien knechten en het karwei is af!

Kalchas – En... wie blijft achter? Wie heeft de moed en het lef om...

Sinon – Ik bied me vrijwillig aan. De Trojanen kennen me niet zo goed. Mijn verwondingen waren zo talrijk dat ik lange tijd in de tenten hier verbleef om te genezen, onttrokken aan hun blikken.

Neoptolemos – Goed zo, dappere strijdmakker! De goden zullen je beschermen. En wie wil in de buik van het paard?

Allen – Ik! Ik! Ik! Ik ook! Ik ook!

(Allen aan het werk. Met sterk sparrenhout uit het gebergte Ida ontwerpt en bouwt Epeos het paard: eerst de benen, dan de buik, rug, flanken, hals en hoofd. Volgen de staart, manen, ogen en oren).

ACT 2 TWIJFEL BIJ LAOKOÖN

Priamos – Maar dat paard is prachtig! Het is een godsgeschenk. We moeten het in onze stad zetten, als gedenkteken aan onze overwinning na tien jaar oorlog!

Kassandra – Ik denk dat het beter zou zijn dat we het verbranden of in zee gooien, vader. Geloof me: ik voel dat we de weg naar de Hades afdalen. Er hangt onheil in de lucht. Ik zie vuur en bloed. (*Hardop roepend nu*) Vuur en bloed zullen over ons geliefde Troje komen! Het stroomt uit de buik van dat

paard! Dat verdoemde paard! We staan aan de rand van een afgrond! Verderf!
 Neen: sleep dat gedrocht niet binnen de muren van onze stad, dwazen!

Laokoön – Gelijk heeft zij! Het is een noodlottig geschenk. Kennen jullie de
 Grieken dan niet? Die listige Odysseus? Zijn jullie krankzinnig geworden, Troja-
 nen?

Aineias – Je overdrijft, Laokoön. Je wordt oud en bang.

Andromache – Dat reuzenpaard wordt het onze! We hakken een bres in de
 muur van de stad.

Anchises (*achterdochtig*) – Ik zou toch maar uitkijken, hoor. Aineias: steek je
 zwaard in de buik van dat beest!

*(Laokoön zelf is hem te vlug af. Hij grijpt de lans van een van de krijgers en
 stoot die in de buik van het dier. Even is wat wapengekletter te horen in de buik
 van het paard. Het oor van een Grieks soldaat wordt namelijk verwond. In hun
 verblinding merken de Trojanen dat niet).*

Andromache – Wee de man die het paard verwondt of er aan twijfelt! Vreselijk
 zal de wraak zijn voor hem en zijn zonen! Zeeslangen zullen hen verorberen!

Askanios – Ach zwijg toch, vrouw. Zie je nu wel!

Astyanax – Kijk! Kijk! Ginder, in het struikgewas: een... een zwervende Griek!

(Allen kijken in de aangewezen richting).

Priamos – Wel alle goden! Grijp die kerel! Vooruit!

Laokoön (*terwijl de anderen naar de Griek snellen*) – Sla mijn waarschuwing
 niet in de wind, Trojanen! Het wordt jullie ondergang!

Kassandra (*hoofdschuddend*) – De dwazen!

ACT 3 DE LISTIGE SINOON

(De Trojanen hebben het paard binnengehaald. Sinoon dist zijn verhaal op. Ze tuinen erin. Met alle gevolgen van dien: Troje wordt ingenomen. Niemand wordt gespaard. Helena, om wie het allemaal begonnen is, keert terug naar Sparta. Menelaos is niet in staat zijn oude liefde te verloochenen).

Priamos – Wel, vertel ons, ongelukkige: wat is er gebeurd met jou?

Sinoon (*armen ten hemel, snikkend, wenend*) – Wee mij, arme ziel! Waar op de wereld kan ik nu nog bescherming vinden? Nergens! Ja: ik ben een Griek. Maar mijn landgenoten hebben me verstoten. En nu zullen jullie me doden!

Priamos (*geprikkeld*) – Vooruit, man! Waarom zwerf je hier nog op onze kusten rond?

Sinoon – De Grieken zijn de oorlog beu. Ze zijn naar huis vertrokken. Kalchas eiste echter een Griek als offer, om geen tegenwind te krijgen tijdens de terugreis. Hij haat me, die Kalchas. Daarom wees hij mij aan als diegene wiens bloed de goden verlangden.

Andromache – Ja, en?

Sinoon – Op de dag van de offerplechtigheid slaagde ik er in te ontsnappen. Ik verborg me in het riet van het moeras. Zo ontdekten jullie me. Heb genade! Wees mild voor mij!

Priamos – Hm...

Sinoon – Mijn lot ligt in uw handen. Bent u grootmoedig en schenkt u mij het leven? Of jaagt u me de dood in, zoals mijn landgenoten dat van plan waren met mij?

Anchises – Laat de man vrij, Priamos. Hij spreekt de waarheid.

Priamos (*knikt*) – Goed. Bevrijd hem uit de boeien.

Aineias – Je bent een vrij man, Sinoon. Wees welkom in Troje. Maar... nog een vraag. Waarom bouwden jullie eigenlijk dat reusachtige paard? Is het een beeld ter ere van de goden? Is het een kriegslist? Een oorlogswerktuig? Vertel ons eens iets over dat geweldige houten ros.

Sinoon (*listig huichelend*) – Luister, dappere vrienden van Troje. En de goden luisteren mee, zo waar als ik hier sta! De Grieken hebben de toorn van Pallas Athena opgewekt. Het ros is hun geschenk voor haar, bedoeld als verzoening. Zij beschermt het paard. Hebben jullie niet gezien wat er gebeurd is met Laokoön en zijn zoontjes? Twee vreselijke zeeslangen hebben hen onlangs opgegeten. Wie twijfelt aan het paard, of het pijn doet, gaat eraan. Daarom ook hebben wij het geweldig groot en breed gebouwd, zodat het niet door jullie stadspoort kan. Want dan zou immers Athena jullie stad bescherming kunnen bieden. Maar jullie hebben daar wel wat op gevonden, nietwaar slimme vrienden? Gelukkig maar, zou ik zo zeggen!

Priamos – Laten we een groot feest organiseren ter ere van het paard van Troje. We klinken op de overwinning!

Allen – Leve het paard! Leve de koning!

Priamos – Mijn koninkrijk voor dat paard!